Hukuk Bölümü 2011/107 E. , 2011/175 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- BÜTÇE KANUNLARINDA YER ALAN BAZI HÜKÜMLERİN İLGİLİ KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERE EKLENMESİ İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5917) Madde 47
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14
- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 27
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27
- KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 30
- TEMEL CEZA KANUNLARINA UYUM AMACIYLA ÇEŞİTLİ KANUNLARDA VE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN (5728) Madde 520
- ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5560) Madde 31
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 3
- KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : Meypa İthalat İhracat Gıda Paz. San. Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. H. Ş.D., Av.E.D.

Davalı : Ulaştırma Bakanlığı

O L A Y :Ulaştırma Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü elemanlarınca düzenlenen 03.11.2007 gün ve A-181821 sayılı İdari Para Cezası Tutanağı ile, 06 PH 430 plakalı araç ile yetki belgesi olmaksızın taşımacılık yapıldığından bahisle davacı Şirkete, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendi gereğince 5.000,00 YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, bu işlemin iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 1. SULH CEZA MAHKEMESİ: 15.11.2007 gün ve Müt. No: 2007/1194 sayı ile, her ne kadar davacı tarafından davalı Ulaştırma Bakanlığı tarafından verilen idari para cezasının iptali talebi ile Kabahatler Kanunu uyarınca mahkemelerinde dava açılmış ise de 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 3.maddesi ile "bu kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır" hükmü gereğince daha önce adli yargıda görevli sulh ceza mahkemesince idari eylem ve işlemlere yönelik idari para cezaları yönünden görevsizlik kararı verildiği, idari yargı yerlerince de adli mahkemelerin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verilmesi üzerine dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve o tarihte yürürlükte olan kanun yönünden Uyuşmazlık Mahkemesince bu durumlarda adli yargı yerlerinin görevli olduğundan bahisle dosyaların mahkemelerine iade edildiği, ancak Kabahatler Kanunun 3.maddesinin Anayasa Mahkemesince iptali üzerine, iptalden sonra düzenlenen 5560 sayılı kanunun 31.maddesi gereğince 5326 sayılı Kanunun 3.maddesinin "bu kanunun; a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde b) diğer genel hükümleri idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır" şeklinde değiştirildiği ve bu değişiklikten sonra ilgili kanunda özel olarak sulh ceza mahkemelerinin görevli olarak belirtilmediği durumlarda idari para cezalarına karşı açılan davalarda idari yargının görevli olduğunun açık ve kesin olarak belirlendiği, bu konuda Mahkemelerinin görevli olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 15. İDARE MAHKEMESİ: 30.04.2008 gün ve E: 2007/2457, K:2008/673 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2'inci maddesinde kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasında kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilmiş; 27'nci maddesinin (1)'inci fıkrasında da "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir" hükmüne yer verilmiş olduğu, aynı Kanun'un (5560 sayılı Kanun'un 31'inci maddesiyle değişik) 3'üncü madde hükmünde de, / "(1) Bu Kanunun; a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, / b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." düzenlemesinin bulunduğu; diğer taraftan 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Kanununun Para cezalarına itiraz ve suçlarda tekerrür'e ilişkin 30.maddesinde "Para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir" hükmü mevcut iken bu düzenlemenin, Resmi Gazete'nin 08/02/2008 gün ve 26781 sayılı nüshasında yayımlanarak yürürlüğe konulan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 520. maddesi ile "Tekrar, ... Bu Kanunda belirtilen idari para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idari para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır." şeklinde yeniden düzenlenmek suretiyle hüküm altına alınmış olduğu, bu duruma göre yürürlükteki mevzuatta; Karayolu Taşıma Kanunu'na göre verilen idari para cezalarına karşı yapılacak yargısal başvuru yolunda görevli yargı mercinin idare mahkemeleri ya da idari yargı yerleri olduğuna ilişkin bir hüküm bulunmadığı; 5326 sayılı Kanun ile (5728 sayılı Kanun'la değişik) 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun bu hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; 4925 Sayılı Yasanın 30 ve devamı maddelerinin, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü fiillerin kabahat deyimine girdiği, bu kabahat fiilleri karşılığında öngörülen idari para cezalarının idari yaptırımın türlerinden birisi olduğu, 4925 sayılı Kanun'a göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı açıkça idari yargı yerlerine başvurulabileceği yönünde bir düzenleme bulunmadığından, 5326 sayılı Kanun'un 27/(1) maddesi gereğince bu konuda görevli yargı yerinin Sulh Ceza Mahkemesi olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Sıddık

YILDIZ, Ayper GÖKTUNA, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 04.07.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 15.11.2007 gün ve Müt. No: 2007/1194 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.07.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.